

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egylet” hivatalos közlönye.
Előfizetési árak:
Egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
gy szám ára 16 fl. — Tesztóknak egész évre 6 korona.

Felolós szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. Nyilttér sora
50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6-8 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

A hit és remény ünnepe.

Székelyudvarhely, decz. 28.

Nyájas kedves hittel fogadjuk az új esztendődet. Semmi sem változott azoknak az erőknél az állapotában, melyek a viszonyok alakulását eldöntik, csak lelkünk mélyében buzog erősebben a hit és remény forrása. A küzdéshez és türelemhez így meritünk magunkból új erőket és meggyünk elébe a rejtelmes jövőnek. Ünneppé avatuk az év első napját, melyet egészen a reménynek szentelünk. Milliő meg milliő jó kívánság röppen át a levegőn és hinti a lelkekbe a jobb jövőbe vetett hitet. Ne mondja senki, hogy ez a hitünk színes illúzió, melylyel magunkat és a világot ámitjuk. Ezen a világon nem a gőz és az elektromosság műveli a legnagyobb csodákat, hanem a hit, a mely az emberi erőt fokozza és a remény, mely a célokat közelielknek tünteti föl. A világ végéig ezek maradnak a legnagyobb erők; a szeretet, a melynek ragyogó fényét és hevítő tüzét átérezzük a karácsony szent ünnepén és a hit meg remény, melynek ünnepét az esztendő első napján üljük meg.

Soha annyira nem volt szükségünk ezekre a belső erőforrásokra, mint ebben a pillanatban. Nagy harcok emléke áll mögöttünk, de ezek a harcok nem igazi győzelemmel végződtek és nem a béke útját nyitották meg előttünk. Mégis ellankadás üli meg a szíveket, mintha a harcz véget ért volna; de reményeink nem teljesedtek, utunkat köd borítja. A helyzet kietlenségét növeli, hogy egymást tépjük, warczangoljuk. Némelykor az az érzésünk van, hogy

a nemzet belső viszálykodása a moláci vész idején sem lehetett sokkal nagyobb. Külső ellenségeink sem támadtak bennünket hevesebben, mint most mi egymást támadjuk. A kik a hatalomból kibuktak, nem tudnak beletörődni a megváltozhatatlan helyzetbe; a kik a hatalom polczára kerültek, bizonytalanul megállnak és nem mernek erős lélekkel előre menni. A lelkek összhangja veszett el, az az összhang, melyet a politikai pártok ellenkezésének sem szabadna megbontani. A háboru sorsa eldőlt, de a kavardás nem szűnt meg; barát és ellenség össze-vissza van, mint a természetben az ellenség nagy vihar alkalmával, mielőtt végképp elcsöndesednek. A csatamező szélein pedig ólálkodnak a zsebrákok, zsákmányt lesve. Hogy ezek azonnal egymásra találjanak és együtt maradnak, a jók pedig elszórtan néha egymás ellen fordulnak! Nagy dolog az elvekhez való ragaszkodás, a pártbűség; van idő, mikor ez a legnagyobb hazafiai erény. De van idő, mikor a pártfogultság veszélyezteti a célt, melyért a pártok vannak! Ezt vallottuk az múlt évben és győztünk; szabad-e most azokra hallgatnunk, kik a pártbűség jelszavával egymás ellen akarunk bennünket uszítani, hogy erőnket megoszassák és áldatlan testvérháboruba vigyék?

A hit és remény ünnepén tisztán kell látnunk a helyzetet. Ne ezzel a nyomással a szívünkön induljunk neki az új esztendőnek, mert ez a nyomás megbéuihatja hitünket és széjjel-tépheti a remény virágait. Rendbe kell jönnünk saját lelkünkkel, hogy meglegyen benne az ösz-

hang, mely ilyenmő harcokban a győzelmet biztosítja. Nem fegyverrel küzdünk a láz eszméletlenségében, hanem mindennapi munkát végzünk világos elmével nagy körültekintéssel, lépésről-lépésre óvatosan előre haladva.

Mindenekelőtt a lankadást kergessük el. Ne legyünk kisbitűek, bizalmunkat veszítették. Ne felejtjük el, hogy mindent megfontolva, külső ellenségeink dühét és belső viszálykodásaink makacsságát, bátran kimondhatjuk: nemzet, minő ma a magyar, nem forog veszedelemben, még sokkal nagyobb válságok esetében sem. A mely idáig juttatott bennünket, a legkedvezőtlenebb körülmények közt: a nemzet belső életereje, az nem csökkent, nem csökkenthetett, sőt erősebb, mint valaha. A nemzet nem hagyta el magát egy pillanatig sem, nem esett kétségbe; ellenkezőleg, merete akaratát, érzését, gondolkodását erősebben, mint valaha, megnyilvánítani. Társam, ha fáradtnak érzed magad, jusson eszedbe, hogy te elfáradhattál, de a nemzet nem fáradt el. A lankadtak álljanak félre; csak ők fáradtak el, a nemzet nem fáradt. A nemzet nem győnge, a nemzet halhatatlan. A nemzetnek milliő elhasználhatatlan, új, friss erő áll rendelkezésére. A fórum nagyon zajos, a zaj néha undorító és a kik zajonganak, nem a legokosabbak, nem a legerősebbek, nem a legtisztelteméltóbbak. De ez mindig így volt Aténben is, Rómában is. Nem csak a lármázók viszik előre a nemzetet, ezek csak élere akarnak kerülni a nemzetnek. A nemzet létfőntartó munkája a mélységben folyik, a hol a termékenyítő erők

Nincsenek nekem . . .

— Irtá: **Demeter Dénes** —

Nincsenek nekem merész vágyaim,
Magasba törő nagy reményeim;
Soha sem vágytam s most sem vágyom én
Járni dicsőség fényes terein.
Céloom csak egy volt: hogy údv, boldogság
Fakadjon nyomán küzdelmeimnek;
S nem kérdezem ma, nem ezután sem:
Kitorli le majd a könnyeimet?
Nem kérdeztem és nem kértem soha
Ha a küzdésben egykor elesem —
Ki lesz, ki örvend bukkásom fölött,
S ki, aki sirat szívéből engem?

Nem voltak soha nagy ábrándjaim;
Az Úr szolyija kívántam lenni,
Örvendezni az örvendezőkkel
S kik szenvednek, azokkal könnyezni.
Mikor Dunántul regés tájiról
E bérczek közt hozott végelem,
Imádságom volt: legyen ez a nép
Fényben, borában édes testvérem.
Ma éppen ezért magasba vágyom,
Vihar felhője szeretnék lenni,
És a határnál, mit vérem állép
Hogy útját álljam, leereszkedni.

Nem voltak soha merész vágyaim,
De ma sívösen lennék napsugár,
Hogy arany kalászt adjon hővelben
Népemnek az erdős, bérczes határ.
Megfüröszl-ném tiszta harmat cseppben
Ez ősi földnek minden porszemét —

Csak ne menne úlegetbe e nép
Hogy ott keresse barna kenyéret.
Mert nem gazdagság, a mit visszahoz,
Csak hitvány bér, ki tudja: mi ára?
Talán elég lesz, ha jól számítjuk
Temetéséhez pár-szál deszkára.

Nem voltak soha merész vágyaim,
De, mert szívemből secretom népem
S mikor duruként látom költözni,
Villám szeretnék lenni az égen,
Hogy beírjam szíve középebe:
Székely szeresd, ne hagyd itt e földet,
Munkájd hittel, dolgoz becsülettel,
A bérczek közt, itt kell halnod, ébrel!
. . . És ha mégsem térne az észére,
Kíméletlen zuznám szerteszéllyel,
Mert, aki megy — ha visszatér is majd,
Világgolgár lesz, de nem hű székely!!

Karácsonfalva.

Magyar táncokról.

Mikor 1842-ben Széchenyi István gróf a Nemzeti Kaszinóban szemére vetette a fiatalaságnak, hogy ki hagyják veszni az összes nemzeti táncokat, sőt talán egy sincs köztük, a ki csak a nevüket is ősmernő: előállott Wenckheim Béla báró, az akkori gavalérok tündöklő eleje, és gyorsan megnyugtatta a nemes grótot.

— Melyiket kívánod látni, bátyám? A palotást, a mit már Mátyás király udvarában jártak, a kurucz verbukost, vagy a lakodalmast, avagy az erdélyi udvar incelkedő mátkatánczát, a mit még a nagyanyám is eljárt a menyegzőjén?

Kik o jelenetek tanui voltak, beszéltek, hogy Széchenyi gróf szaván fogta a délczeg fiatal bárót, koronák különböz országos vásárokon leste el: leveles színekben és laczikonybákban; az emberek azt hitték: szép lovakra alkuszik a csizárokkal, azért megy közéjük, holott jobban érdekelték a régi magyar táncok, a melyekkel másutt már nem igen lehetett találkozni az országban. A vásárokon azonban egész próbából volt belőük. Mert a mi makra duhajlegény csak volt a környékben az mind ott adatt légyottot egymásnak; ott intézték el őzi és tavaszi határidőbeu a mult vásárról függőben maradt vagy azóta keletkezett lovagias ügyeiket, és befejezésül ott táncolták ki egymást a kocsmából vagy a világból. A szabadkai országos vásárok mindig kuferczeessel végződtek, és ki volt kötve, hogy ez után a tánc

— A népet telán ne bántsuk, bátyám, — felelt Wenckheim báró. — A nép, az ma is úgy tánczol, mint az ősapái, arra nem ragadt rá, miot miránk a „minét”, a „strassburgis”, meg a „laugausz”, a miket a Mária Terézia nemesi gárdája csempészett be Magyarországra. A jobbágy Bácskában ma is a „kuferczet” járja, Csongorádban a „szegedi kutyakopogós”-t, Szabolcsban a „kállai kettős”-t, Erdélyben a „csürdögölő”-t.

Mind magyar tánc volt az, félreismerhetetlen nemzeti jellegű, de azért mind más-más; Wenckheim Béla báró különböz országos vásárokon leste el: leveles színekben és laczikonybákban; az emberek azt hitték: szép lovakra alkuszik a csizárokkal, azért megy közéjük, holott jobban érdekelték a régi magyar táncok, a melyekkel másutt már nem igen lehetett találkozni az országban. A vásárokon azonban egész próbából volt belőük. Mert a mi makra duhajlegény csak volt a környékben az mind ott adatt légyottot egymásnak; ott intézték el őzi és tavaszi határidőbeu a mult vásárról függőben maradt vagy azóta keletkezett lovagias ügyeiket, és befejezésül ott táncolták ki egymást a kocsmából vagy a világból. A szabadkai országos vásárok mindig kuferczeessel végződtek, és ki volt kötve, hogy ez után a tánc

tanyáznak és csöndben végzik dolgukat. Ne legyünk könnyelműek; nem szabad a helyzet nehézségeit csekélyenünk, de nem szabad a mi pillanatnyi laakadságunkat a nemzetnek tulajdonítanunk. Mondják, hogy királyunk, ki magasan fölötté áll a párt harcoknak, válságok idejében azt szokta mondani: Minisztereim bajai nem az én bajaim. De ez igazában azt jelenti: A politikusok bajai nem mindig a nemzet bajai; a nemzet az az a királyi fenség, melyhez a nyomorult kis párt harcok föl nem érnek. A kik a nemzet nevében szólnak és dolgoznak, kidülhetnek; de a nemzet nem dül ki, annak életé vézredekre van berendezve.

A nemzetben kell hiunünk, ezzel a hittel teremtjük meg lelkünk összhangját! A ki a nemzetben hisz, úgy indul a nemzetért vivandó küzdelembe, mint a katona, a ki tudja, hogy övéiről gondoskodva van, őket baj nem érheti. A nemzetet baj nem érheti. Annak épülete az örökkévalóság fundamentumán nyugszik. Ez a hit kergesse el a rémeket, melyek a remény ünnepét megzavarhatnák. Ne csüggedő lélekkel keressünk menedéket az ünnep békéjében; emelkedett szívvel induljunk meg az új idő utján. Ma ne beszéljünk részletkérdésekről, gyakorlati feladatokról. Nem arra való az ünnep, melyen magunkkal, lelkünkkel, hitünkkel és reményeinkkel kell tisztába jönnünk. Ünnep jelent nyugalmat, összhangzatos lelket, mely a munkát abbahagyja, vissza és előre néz, boldogságot talál abban a gondolatban, hogy valamiért küzd, a mely föltétlenül értékes, a mi örökkévaló és elszántan gondolja: Isten, az örökkévaló igazság nevében: Előre!

BELFÖLD.

A pénz drágasága.

Székeljudvarhely, decz. 27.

Az egész Európában végigvonuló bankkamatláb fölemelés úgy hat most, mint a sortüz. Idegessé teszi a tőzedekeket és újabb zavart idéz elő az üzletvilágban. A játékpapírok árai vitustánczot járnak a tőzedejegyzekeken.

után már nem szabad verekedni. Nem is tette egy valamirevaló bácskai legény se. Szegeden, miut Káldi Gyula írja, mindig kutyakopogással végződött a vásár; ezt a tánczot kopogósának azért hívták, mert leányok is patkos csizmában járták és ezenközben olyan kopogást vittek végbe, hogy mikor erre került a sor, rendesen felriadtak tőle az alvó kutyák és ijedten szaladtak szanaszét.

A Széchenyi gróf Wenckheim Béla tánczpróbájának igen nevezetes következményei lettek. A gróf ugyanis egyszer csak így szólott:

— És aztán melyiket lehetne ezekből szalonképessé tenni nálunk? Betanítani rá például hat vagy tizenkét párt, és a legelső kaszinóbálon bemutatni?

— Egyiket se, kedves bátyám! — felelt Wenckheim Béla. — A mi tánczbeli elfajulásunk századok óta tart, mi már a mohácsi vész századában befogadtuk a sarabandót, a piván-t, az allemandót a Pansa Mezzo-t. Brandenburgi Katalin idejében átplautálódtak ezek Erdélybe is, azután jött a minét-korszak. Ebben a században a nagy mazur, a kis mazur, a polonéz, még a mindennapi utáink is ezekből telnek ki. Van e olyan eladóléány ma Magyarországon, a ki a Naviatil polonézt ne tudná, a mitől megholodult a szegény Naviatil, miközben komponálta; és ne danolná pattogó mazurka-ütemben a máltás-leány, meg az uláus-katona limonádé ízű románczát.

— Hát ne legyen többé magyar táncz? — kérdezte a gróf.

— Legyen és lesz is; de én számolni akarok a helyzettel — felelt a báró. — Az idegen formákhoz szokott nemzedéket nehéz volna egyszerre a régi nemzeti formákhoz szoktatni. A mi nemzeti tánczaink körülményesek voltak. A palotás magyar eleje olyan méltóságos és szertartásos, hogy az udvarnál az öreg udvari emberek és feleségeik is járták. Öreg plüspó-

De a magyar gazdasági világ csak bámul, hogy miért kell neki emiatt az örült hajsza mit szenvednie. Csodálkozik, hogy annak a jól fundált és szolid alapokon dolgozó gazdának, kereskedőnek vagy gyárosnak, akinak tegnap még hitele volt, miért nincs ma hitele? Miért vonják el egyszerre tőle a tizedesi eszközöket és miért sommisitlik meg ezzel forgalmi tőkét?

Tulspékuláció van nálunk? De hiszen Magyarországon egyáltalán nincs elégséges spekuláció, nem pedig hogy túl spekuláció volna. Amerikában igen, ahol a trösztök rettenetes morész vállalkozásokba mentek bele, ott egy-két tröszt bank összeomlása bajokat idézhet elő, de nálunk az üzleti élet megrosszszabodásának semmiféle gazdasági oka nincsen.

Egy cég sem lett ma kevébbé hitelképes, miot tegnap volt, egy gazda, egy gyáros és egy kereskedő sem érdemel ma kevesebb bizalmat, mint tegnap érdemelt. A hitelközponok mégis tömeges megszűlésre látnak viszne véghez az üzletvilágban. Kisebb takarékpénztárak és bankok alig tudnak ma már mozogni. A hitelt keresők mindeütt elutasítottak és kíméletlen visszafizetésekre vannak rászorítva.

Pedig ennek az egész riadalomnak — már ami különösen bennünket illet — semmi komolyabb alapja nincsen. Amerikában hihetetlen rossz a pénzszervezet. Nincsen egy nagy jegybank, nincs szabályozott jegyforgalom és nincs kellő ércfedezet a jegyek forgalmának egyensúlyban tartására. Azért van az, hogy amikor a piacnak hirtelen szükséglete támad, nagy ott a kapkodás.

Az aranykészleteknek ez az örületes védelme azonban nem egyenlő az üzletvilág megromlásával. Egyáltalában nem lehet félni attól, hogy Európában valami nagyobb gazdasági válság fog bekövetkezni. Ha egy kissé a bizalom helyreáll, az olajított pénzek ujjal előjönnek, mert pénz van, csak nem annyi, mint volt előbb, csupán a bankok pénztárában és magánosok őrízeteiben vannak azok visszatartva.

Magyarországon már is jelentkeztek a javulás jelei. Már is jelent meg a pénzpiacra pénz kínálatra. Most a bankkamatláb fölemelés egy kissé megint bizalmatlanságot szült, de eromelhetőleg csakhamar helyre fog állni ujjal a javulás.

Senki se kívánja, hogy a jegybank és az állam valami szoros viszonyban álljanak egymással. Különösen perhorreszkálni kell, hogy az állam lefoglalja a bank készleteit és jegytartalékait. Dehogy az üzletvilág csekélyebb szorultságain az állam és a bank karöltve ne segítsenek az csak meg nem engedhető közöny és szűkkeblűség lenne.

Nálunk, tudjuk, hogy a kormány sokat tett a pénzpiac támogatására. Sajnos, előző pénzkészlettel rosszkor jöttek a piacra. A tőkebőség idején a bankokba igen csekély kamatra betett 70-80 millió állami pénz csak a pénzkínálatot fokozta. A bankok a jó üzletek reményében belevitték a gazdasági világot az olcsó kölcsönök igénybevételére. Vigan ment a visszszámolás. A tőzede ügynökei háztak a nagy lparállatoknál az olcsó pénzzel. Akkor az „aogyag” igen jó volt. A rimeaszakba nem volt kivetni való.

Ma egyszerre fordult a világ. Visszadobták a legjobb czégek. Ugyanaz az anyag, amin hónapokkal előbb kapkodtak, ma visszavetni való.

Látszik, hogy ez nem szolid dolog. Itt banküzérkodés folyt állami és más pénzekkel, amiknek megszorításában a magyar fizetési világ rosszabbodásának semminemű része nem volt.

A magyar gazdasági élet teljesen ogérszágos alapokon nyugszik. A mostani támadást is fényesen kiállotta. Aránylag csekélyebb eszközökkel az üzleti világban tapasztalható fenakadásokon nálunk könnyen lehet segíteni. Amerika fölénk annyira távol van és az ottani pénzügyi bajok oly kevéssé érintenek bennünket, hogy ezek miatt egy napig se fájon a mi fejünk.

Hogy a mi bankunk az aranykiözlés ellen kamatláb-fölemeléssel védekezik, ez nagyon szép tőle. Őrizze is meg gondosan azokat a letéteket, amelyeket jórésben a két állam olérelátása és áldozatkész-sége hozott össze. De az üzletvilág égető bajainak orvoslása és a két állam hitelszükségleteinket reális kielégítése még akkor is kötelessége a banknak, ha az reá nézve üzleti nyereséget nem jelent.

Egy milliárd jegytartalékot őrizni csak azért, mert a bank most már adót köteles fizetni a piac rendelkezésére bocsátott összegek után, ez nem lehet helyes jegybank-politika. Az államtól nyert privilégium a banknak erős kötelességeket ró, amelyeket a banknak az állam közgazdasági életével szemben teljesítenie is kell.

Ha a kormány kissé a túlzott bizalom gondatlanságával felhagy és a bankpolitika irányításába törvényes felügyeleti jogánál fogva nagyobb mértékben befoly, reméljük, hogy a mesterségesen oléidézett pénzügyi válság nálunk nem fog már sokáig tartani.

Az európai pénzvizonyok mindeusetre befolyással lesznek mindenkor a mi gazdasági életünkre, de válság és krízis sehol sincs. Annak a szorongatott pénzügyi helyzetnek tehát, ami nálunk tapasztalható, nincs semmi jogosultsága. Bőségesen állnak rendelkezésükre eszközök, hogy azt megszüntessék. Kötelességük, hogy azokat az eszközöket felhasználják és az ország gazdasági békéjét és nyugalmát melébb helyreállítsák.

Politikai jegyzetek.

Székeljudvarhely, december 27.

Midőn az engedményektől elvakult és ezekkel visszaélő horvátok szeparálni törekcsenek, akkor szembe találják magukat az általános politikai tendenciakkal és szemben találják magukat különösen a magyar államiság szupremációjának azon elvével, melynek fenntartására és megvédésére esküt tett a király és a mely a legfőbb hivatását képezi a magyar törvényhozó testületnek. Államiságunknak csorbítatlanul kell

kok sem vonhatták ki magukat belőle. II-ik Lajos lakodalmán Tomori, az egeri érsek is eljárta Mária királynéval, de — mint a krönika foljegyzé — „nem a kezét fogá meg a királynéval, hanem a zöbbevaló keszkenőjét”. A palotásnak a második részét pedig: a szólót olyan nehéz megtanulni, hogy abba tizszer is belefárad a mi fiatláságunk. Az ugrást ellenben nem merném ajánlani, mert az olyan szilaj kedvre gyujtja az embert, akár a badacsonyi kéknyelű ó-bor, és a bálbeli mulatságból nagy dubajkodás válhatna. Van azonban nekem egy nótám, arra lehetne úgy tánczolni, hogy szép is lenne, méltóságos is, vidám is, könnyen is megtanulnák és el sem felejtének többé . . .

És azután eljátszotta maga a zongorán és eldudolta a következő népdalt:

Ej! huj! magyar ember
Összeüti bokáját,
Altalkarolja
Kedves babáját,
Búszkén kiáltja
Három a táncz halálig,
Ej! huj! világos,
Ej! huj! virradtig!

Nem tudni bizonyosan, egy harmadik személy volt-e jelen, a ki a magyar dalhoz értett vagy maga a gróf, ki igen jól zongorázott zenélt a báró talpa alá. Történeti adat számba menő tény azonban, hogy a báró ezen az estén, ott Széchenyi István grófnál szerzette és pedig a fentirt vers dallamára, a mi mai lassu és friss tánczunkat. A gróf el volt ragadtatva.

— Ennek a tánczoknak nevet is kell adni. Minek kereszteljük?

— Csárdákban szodtem össze a czifráit, novezzük csárdásnak — szólta a báró.

Igy született meg a csárdás. Így beszélt el ezt

nokom Bethlen Miklós gróf a hetvenes évek végén a Korona kerek asztalánál.

Wenckheim Béla báró és Széchenyi gróf azután kiválogatták az akkori fiatláság legjobb tánczosait és az új magyar tánczot a legközelebbi kaszinó bálon Ferencz József-téri akkori Lloyd-épület nagytörmében tizenkét pár bemutatata. Gyönyörű csárdás volt az, láttára nagy lelkesedés fogott el mindenkit. Az ur-társaságnak, melyet akkor erős magyar érzés hevített, megsugta az ösztöne, hogy valami történet a táncz bemutatása által, a mi millió mértfölddel oléfolótt a tánczmeisterek művészetébe. A népelet egy szökelléssel bejutott az urak világába, melyet eddig magas fal választott el eméttől. A Wenckheim Béla tánczosai joggal eldandolhatták, „kicsi nekünk az a ház, kirugjuk az oldalát.” A nagytársaság ezuttal nem hazudott: azon az estén a társadalmi választófalnak egy bástyáját csakugyan czipóhegygyel döntötte le a magyar ur osztály. A nép tánczát elfogadva és szalonképessé téve, azoutul mintha gyorsabban fejlődött volna a nagy társadalmi átalakulás s a nemzet osztályainak egybeforradása.

A csárdás ez után az emlékezetes Kaszinó-bál után hódító körutat tett az országban. Hires muzsikusok, mint Rózsavölgyi, Sárközi, Kecskeméti, Bunkó és Boka egymásután szerzettek a legszebb csárdászöveket és egy-két év alatt nem volt az az ur ház, ahol ne tánczolták volna a föléledt új nemzeti tánczot és nem volt bál, hol ne ez lett volna a fő vonzóerő. Népmulatságokon, kézfogókon, lakodalmakon is ezt járták mindenfelé és bizonyára a közös táncz kölcsönös ösmerete is sokban hozzájárult ahhoz az új, szép szokásához, mely akkor lábrakapott s mely az volt, hogy a földesurak és vendégeik a mulato nép közé vegyültek s egy-egy fordulóra illedolmoa és éndomew parasztlégyekkel az ur aszszonyok is tánczba mentek.

A kormagyart, melyet a hatvanas években még

fennmaradni és ha negyven horvát képviselő ezt illuzóriussá teszi, fel kell és fel szabad használni a legradikálisabb eszközöket is, melyek a rend fenntartását biztosítják.

Ilyen eszközt használt fel a magyar kormány, midőn a horvát országgyűlést királyi kéz-irattal feloszlattatta. A magyar országgyűlés horvát delegáltjai helyükön maradnak, míg az új országgyűlés új embereket nem küld és a magyar államiség érdekében fel kell használni minden megengedhető eszközt arra nézve, hogy ezek az új delegáltak más szellemmel vonuljanak be a magyar parlamentbe, mely páuszláv vagy nemzetiségi okvetetlenkedések színhelye nem lehet. Ha a horvátországi lakosság a Supilóék galád eljárását szankcionálja azzal, hogy ismét nekik adja a többséget, akkor ez a lakosság érdektelen a neki adott széles kiterjedésű autonomiára. Amit az állam gyengesége akkor elrontott, azt jóvá kell tenni most, a nemzetállam megerősödésének korában. Mert ha nem tudja ezt megtenni, ha nem elég erős erre az állam ma sem, akkor nem beszélhetünk állami jogokról a nemzetiségekkel szemben. Mivel a jognak csak az erő, a hatalom adhat tartalmat.

Vártuk, hogy Björnson megszólal és a „művelt világ“ itélőszéke elé állítja Apponyi mellé Bülowot. Hiába vártuk. Björnson hallgat. És hallgat az egész „művelt világ“, hallgat a német glóbus. A poroszok vasosizmával gázolják el a maroknyi lengyeleket és nem akad tiltakozó hang az európai közvéleményben, a lengyelek ausztriai testvéreinek felzudulásától eltekintve.

Mi okozza ezt? Hiszen a mi tótjaink se volnának közelebb Európa szívéhez, mint a poroszországi lengyelek és mégis milyen öbögatást csapott a sok hazug külföldi tudósítás és milyen keményen rugtatott neki Björnson Apponyinak, pedig Apponyi csak azt a merényletet követte el, hogy a magyar állam pénzéért a magyar állam jogait érvényesítette a legkíméletesebb formában.

Amikor pedig most Bülow és a porosz állam a német birodalmi sajtó helyeslése mellett törvénybe akarja igtatni azt, hogy a lengyel ember birtokát ki lehet sajátítani a német telepítés céljára, a magánjogot el lehet kobozni azon a czímen, hogy a birtokos: lengyel, akkor mélyen, hallgat Björnson és a Horning Post és a sok lágyszivű német újság, aki mind ordított ellenünk, mert a magyar állam pénzéért módot akaruuk

Müller Lajos tánc- és illemtanárra Andrassy Gyula gróf és Lónyay Menyhért miniszter palotájában nagyban tanított, de a mely a 70 es években a magyar rubával együtt kikopott a bilokból, a csárdás elterjedésének harmadik vagy negyedik évében szerkesztették a francia négyes mintájára. Az első tánczenét Rózsavölgyi Márk írta hozzá s ez a táncz hat figurájának megfelelően szüneten hat részből állt. A kormagyar, ha összeállítás a négyesre emlékeztet is, határozottan a legtisztább magyar jellegű táncz, mely a régi magyar tánczok lépéseinek igen szorosan vegyítéséből áll. A palotásból van benne az andalgó, a min kezdődik, verbungosból a toborzó s a szőlőből a szapora bokázás, mely a csárdásban is benne volt, de ifjú uraink kényelemszeretete idők folyamán kipszittotta belőle.

A csárdásból bajosan válik valaha nemzetközi táncz, de a kormagyar azzá válhatik, ha úgy akarjuk. Hogy hasonlíthatatlanul többet ér s szebb meg kecsesebb, mint például az amerikai matrózok boldond Sir Roger-táncza, melynek a végén az összefogózott párok ostarcsapot utánozva keringenek, az kétségtelen.

Legszébb tulajdonsága a kormagyarnek, hogy mint igazi társastáncz: nem fárasztó. Ez különben megvolt a régi csárdásban is, melynek a lassuja volt az igazi főréze, a frissét csak változatosság kedvéért járták közbe-közbe. Csak így lehet érteni azokat a híres hosszú csárdás tánczokat, melyeket némely kitudó tánczospár járt tudott. Batthyány Ilona grófnő például, egyszer fogadásból tizenkét órán át tánczolt csárdást egy tánczossal leülés és elfáradás nélkül.

D. Gy.

nyújtani az ország minden polgárának arra, hogy magyarul tanuljon.

Ha mi nem is akarunk a porosztól nemzetiségi politikát tanulni, tanulják meg legalább a nemzetiségek jóhiszemű elemei a lengyel párhuzamból, hogy a világon sehol sincs a nemzetiségeknek olyan egyenlő joguk és szabadságuk, mint éppen az agyonragalmazott Magyarországon.

Régi panasz, hogy nálunk nagyon is fogyatékos a vállalkozási kedv. Szónokolni tudunk, értjük a módját annak is, miként kell keseregni bajainkon, de ha arra kerül a sor, hogy cél-tudatos tevékenységgel segítsünk az állapotokon, aggodalmas arczzsal vizsgáljuk az „esélyeket“ s a legjobb esetben arra határozzuk el magunkat, hogy majd — később fogunk bátorozni. Szóval az üzleti szellem nem erényünk. Pedig az ország szomorú gazdasági helyzete megkívánja, hogy minden hazafi teljes munkaerejének felhasználásával a gazdasági bajok orvoslásán fáradozzék.

Az országos, elintézésre váró feladatok mellett megszámlálhatatlan teendő van, melyek magukban véve ugyan csekély jelentőségűeknek látszanak, mert nem is igényelnek törvényhozási vagy hatósági beavatkozást, de összességükben mégis végtelen befolyással lehetnek gazdasági állapotainak javítására.

Reformra van szükség a gazdálkodás minden ágában és újja kell teremteni az ország egész ipari organizációját. Arra kell törekedni, hogy a belföldi termelés emeltesse és a magyar áruk jobb értékesítése lehetővé tétessék. Egészesen üzleti szellemnek kell áthatni a nemzetet, hogy boldogulhasson.

Kimondhatatlan vesztesége volt hazánknak abból, hogy a jobb módú középosztály nem tudta idejét jól felhasználni, vagyis mint az angol mondja, pénzé tenni. Az idő pénz, ezt tartják a világ leghatalmasabb nemzetének milliói. És csakugyan azt látjuk, hogy míg a magyar köz-birtokosság lába alól kilicizálják a földet, mert idejét nem tudta jól felhasználni, addig a nagy északamerikai köztársaságban az egyszerű zsellermunkából lett gazda és iparos vagy üzlet-ember gyárakat épített és terményekkel megrakott hajókat küld Európába, melyek valószínűs arany-özönt indítottak Európából Amerikába.

Nem lehet most egyenként felsorolni mind-ama tényeket, melyeknek Északamerika nagy gazdagságát köszönheti. Csak egyre szorítokozunk, mely ugyszólván éltető eleme a többieknek és ez az amerikai üzleti szellem. Észak-amerikában egészen más üzletvilág van, mint Európában; ott oly pezsgő élet, örökös nyüzsgés, lázas tevékenység uralkodik, mint egy méhkasban; aminőről itt az egyszerű magyar falusi embernek vagy kisvárosi polgárnak fogalma sincs. Pusztá térségeken gyakran pár hónap lefolyása alatt városok keletkeznek, melyek rövid idő alatt jelentékeny ipari és kereskedelmi gócpontokká nőnek ki magukat. S mindezt az amerikai üzleti szellem alkotja.

Észt az üzleti szellemet kell átplantálni Magyarországra, vagyis inkább csak fel kell azt ébreszteni, mert a tapasztalás megmutatta, hogy a magyar emberből is lehet éppoly jó üzletember, mint amilyen az amerikai, csak be kell vezetni az üzletvilágba, vagy módot és alkalmat adni neki arra, hogy üzletember váljék belőle.

A sok szónoklás és elvi marakodás helyett ily irányú tevékenységet kellene kifejteni a közélet férfainak s akkor reményünk lehetne arra, hogy az általános tespedést hasznos eredmények váltánák fel.

Vidéki hátrálékos előfizetőinket tisztelettel kérjük; sziveskedjenek esedékes díjaikat beküldeni.

A kiadóhivatal.

A politikai helyzethez.

Udvarhely megye felirata.

— Irta: Ugron Zoltán. —

Követi utasítások nélkül való képviselőválasztásaink oly időbe folytak le, mikor a napi kormányzat kérdései háttérbe voltak szorulva, a párt keretek összeomlva és ellenzéki ségre berendezett pártokra várt a feladat kormányt támogatni.

Államférfiak bizonyos csoportja nagyjában megállapodott a pártokkal, hogy átveszi a kormányzatot kötött kezekkel, de nem állapodhatott meg minden kérdésben, melyet a változó viszonyok felvetnek. A pártok megállapodtak, hogy programjuk fenntartják, de nem számoltak azzal a nehézséggel, melyet az agitáció, szervezkedés és részletkérdések okoztak.

Mind a nehézségek közepette konstatálnunk kell, hogy a kormányférfiak összesége bölcs magatartást tanusított s ez által a nemzetet hálára kötelezte, annál inkább, mert az Amerikából kiinduló közgazdasági válság miatt a viszonyok szerint úgy tudott alkalmazkodni, hogy eddig katasztrófától meg tudta óvni az országot s merjük remélni, hogy ez neki mindvégig sikerül.

Mindnyájan tisztában voltunk azzal, hogy Ausztriával való közgazdasági viszonyunk, jelen kormány alatt, lényeges változást nem fog szenvedni s csak ebből magyarázható ki, hogy a monarchia területén belüli szabad forgalom hívei a választásokra erősebben nem szervezkedtek s innen van, hogy ma a parlamentben talán egy helytelenül megszerkesztett önállóság látszatával bíró javaslatot kalendáriumi akadályok nélkül lehetne keresztül hajszolni, míg egy olyan, mely a meg nem egyezés nélküli állapot esetén megállapodást képezett reciprocitánsál jobb, nehézségekbe ütközik.

Az igaz, hogy a kérdés megsúlyosodott az által, hogy a közös költségekhez való hozzájárulás fel emeltetett. Nem dobban-e meg azok lelkiismerete, kik nem számoltak vagy rövid látások miatt nem vették számításba, hogy ezt az emelést ép azért kellett megérnünk, hogy az önállóság formájához közelebb jussunk, azok kedvéért, kik a közgazdasági kérdéseket nem czeruzával a kezökben, hanem dogmatikus alapon akarják eldönteni.

Bizalmunk a kormányzat iránt a megkötött vámszerződés alkalmából nem volna teljes ha el nem ítélnék azokat, kik e kormány programja alapján választatták meg magokat, de ennek kivételénél mint akadémikusok lépnek fel.

Mentségök volna, ha normális időket érnök, hogy a pártvezetőségek nem szabtak a tárgyalások alatt az agitációnak szűkebb határt; sőt sok lépés arra mutat, hogy magok nyilatkozataikban is sokkal messzebb ragadtatták magokat mint a mennyire ép szükség volt, erőnket a szerződő félnek mutogatni. Ez jogot adhat álláspontjukat markirozni, de nem arra, hogy egy követ fuva a nemzet ellenségeivel, kalendáriumi nehézségeket okozzannak annak a kormánynak, melynek erkölcsi támogatását a választásokkor igénybe vették.

A nemzet küldötti túlnyomó többsége oly térre is követi a kormányt, hol technika ellen technikai eszközt használ, mely látszólag alkotmányjogi nem állja ki a kritikát, mi azonban mindjárt másképpen néz ki, ha a nemzet széles vagy mély rétegei által helyesen találatik. Eddig a széles rétegek izgattattak a kormány ellen, de siker nélkül, most a mély rétegeknek hivatások a felelősséget megosztani. Ennek teszünk eleget jelen feliratunkkal, midőn azzal az öntudattal, hogy a vármegyék közgyűlései a legmélyebb belátásu testületek, melyeknek alkalmuk van politikai szempontokból megnyilatkozni a a hagyományok azt nekik megrendelik és súlyt adnak nekik, a kormány eljárásának helyeslése által a felelősséget megosszák.

A lefolyt nemzeti küzdelem megmutatta, hogy alkotmányunk védelmére nem azok a fontos tényezők, melyek agitáció által gyorsan fellángolnak, hanem kik a küzdelem fontosságának mélyére tudnak hatolni és tradíció alapján mennük küzdelemben, ha bajt látnak.

Ezen kezdeményezés nem azt teszi, hogy a vármegye közönsége rózsaszínebe látja a jövőt, sőt a jövő iránti aggodalom készíti, hogy támaszt nyújtson a kormánynak abban, hogy ezen a kérdésen túl legyünk a teljes erejét és idejét sokkal nagyobb horderejű nemzeti egységünket veszélyeztető kormányzati intézkedéseket kívánó kérdések megoldására fordíthatassa.

Ilyen a horvát kérdé, hol nem titkolhatjuk el azon ózettelunkot, hogy ennek elfajulásába nagy részben a parlament viselkedésének. Emberek és történelem ismeret hiánya hozta reánk a délszláv kalandort és történelmi érzék hiányát, agítációt kenyér keresetnek tekintő társait, de azt hogy a maroknyi csapat elhatalmasodott és veszélyessé vált, hibás a képviselők nagy tömege, mely nem használta fel a nagy többségben rejlő szuggesztív erőt s a *divvaságok és etikett lelküismeret furdalások közt habozott*, majd abszencziával elhagyta azokat a helyeket, kik a teendők iránt érzékkel bírtak.

A hagyományok azok voltak a magyar parlamentben, hogy ott mindazokkal szemben, kik az államcsizmét teritorialis nyolvi vagy faji alapon ha csak elszóllásból gyengítőn látszottak viselkedéssel, azokkal pártkülömbőség nélkül oly impozáns formába nyilatkozott a nemzeti erő, hogy annak nem maradt más hátra mint visszavonulni. Történt ez a dák párt csaták közepette s most lankadjon nemzeti érzületünk, midőn nemzeti alapon mondhatni egy párttá egyesültek összes képviselőink?

Rendesen az örökös tartományokkal és uralkodóval szembe idézik Deák szavait a jogfenntartásról, pedig ott oly ellenféllel állunk szembe, hol azok gyengesége mi erőforrásunkká kell, hogy egyszer váljék s így jogforrássá lesz, de feladai a gyakorlatot a tért nyert nemzetiségekkel és a tryalizmust remélő horvátokkal szembe oly abdikáció, mely ha gyors megtorlást nem nyer, végzetessé válik minden időkre!

Oly nagy a térnyerése az idegen nyelveknek a parlamentben, hogy arra egy évtized előtt még teljesen nemzeti vármegyébe sem gondoltunk. Sovinizmusunk a defenzívába hangos szólamokkal vonult, a helyett hogy akcióképes intézményes alakban haladjon előre.

Doktrinér elveken lovaglás, felületos tudás tárházából előszedett argumentáció nem segít nek a mi bajainkon. Erős hit, melyet semmi melléktökintet nem korlátoz, viszonyokkal számoló, de ha szükség azzal dacoló erő, mely imponáló tettekben nyilatkozik, tarthatja meg szupremáciánkat.

Hitvallás merül egy mondatban: E hazában a jogok más arányban nem mérettethetnek, mint a nemzet fenntartó kötelességek teljesítésének.

A hozzánk perszonál unióval kapcsolt állambelvaló harcunk és az uralkodóval nemzeti szupremáciánk kidomborításáért folytatott küzdelemünk nem szabad, hogy határainkon belül gyöngeségre hangoljon, sőt ottani csatákon nyert tapasztalataink, gyakorlottságunk és harcedzettségünk teljes ereje kell, hogy itt megnyilvánuljon.

Tudjuk, hogy gondok terhelik ezen kormányt s elismerésünkkel azért nem fukarkodunk azon esélyéért, hogy bevezetett a fegyverszünetbe. Vállaljuk a béke árát, abban a biztos tudatban, hogy a kormány felszabadult idejét és erejét a belső konszolidációra fogja fordítani.

A kormány bizonyos czélok keresztlül vitelére alakult, de nem hagyhatja el addig helyét, míg egy hatalmas lépéssel előbb nem viszi a nemzeti állam eszméjét, míg maradandó nyomokat nem hagy törvénykönyvünkben arra nézve, hogy a magyar szupremáciának kulturái, közigazgatási és közgazdasági téren fejlődésképes alapjait le nem rakta.

HIREK.

Székelyudvarhely, decz 29.

Olvasóinkhoz.

Az *Udvarhelyi Híradó* jelen számával 10-ik évét zárja le, hogy aztán a következővel újult erővel, nem lankadó kitartással kezdjen az új évtizedhez. Ha visszatérünk fennállásunk ezen tíz esztendőjére, jellel érzéssel tölt el az a tudat, hogy becsületes, önzelen és őszinte kitartással végzett munkáknak eredményét látjuk. Közösségünk megismert és úgy ismert meg, hogy megszerelt, ez mindennek felett legszébb jutalmunk.

Nem szünett meg egy alkalommal sem a vármegye ügyeit a legszélsőbb határig, az igaznak megfelelőleg fölkarolni, az őszinte közigazgatási momentumokat élénk figyelemmel kísérni, azokra önálló, jöhiszomó megjegyzéseinket minden körülmények között is megírni, mivel az a meggyőződés vezette egy a szorokszórást, mint a tekintélyes és nagy számú munkatársakat, hogy csakis így öszetartva, az igazságot híven szolgálva, érhetőek el eredmények kicsiny társadalmunkban.

Alkotmányos életünk erős küzdelemre volt utalva s e küzdelemben súlyos próbára volt téve a törvénytisztelet, a jogérzet, a nemzeti hagyományok követése, a magyar nemzet igaz szeretete is, Igyekezünk, — aminthogy jövőben is ezt tenniük kötelességünknek ismerjük, — hogy a küzdelem féktelen pártarczzá ne süllyedjen, mivel az emberiség magasztos eszméi, az igazi hazaszeretet, országunk nagy jövőjében való hit vezetnek. Nyíltan és őszintén mondunk véleményt afölött, ami káros lehet hazánk jobb jövőjére és csak oly törekvéseket pártolunk, melyeknek alapja a törvény és igazság.

Az *Udvarhelyi Híradó* legfőbb politikai czélja az, hogy a nemzet legjobbjait nehéz munkájukban támogassa. Elveiket minden körülmények között interpretálja, azért sikra szálljon, a magyar műveltséget erősítse s terjeszse, ahol van: ott táplálja, ahol szunnyad: ott felébreszse és istápolja. Legelső czélja, legelső kötelességgé teszi azt, hogy: érdekes, friss, megbízható, becsületes és bátor legyen, a legjobbat nyújtsa, amit egy vidéki lap nyújthat.

Földadatunkul tekintjük, hogy a küzdelem, melyet egyes vezérkedők, bármely oldalon is, bármilyen lelkületektől vezérelve, különleges családi zászlók alatt vívnak meg, pártarczzá ne süllyedjen. Ragaszkodunk hazánk alaptörvényeihez, melyek az 1867. XII. t-cikkben nyernek kifejezést, ami egyben azt is jelenti, hogy a koalíció kiterjen belül működő pártok egyöntetű törekvéseit szerény tehetségünkhöz és erőnkhez híven a legönzetlenebbül kívánjuk támogatni. Híven kívánjuk ápolni azt az erős hazafias jogérzetet, mely felvilágosultsága és szabdelvősége folytán diadalmaszkodni tudott a balszerencse gyászmemlékü csapásain is.

Ezekhez kérjük a közönség pártfogását és kérjük, hogy jóindulatába lapunkat még fokozottabban részletelni sziveskedjék, hogy az új évtizedben magunk elé kitűzött programunkat lankadatlan kitarással követhessük.

Egyről-másról.

Sehol a világon nincs annyi párba s oly sok „becsületbeli ügy”, mint Magyarországon. S azért még sem lehet azt állítani, hogy a közélet becsülete s a társadalmi élet tisztessége nálunk volna a legtisztább.

Sőt a becsületnek divatos hajszolása mellett épen Magyarországon uralkodik sok oly téves és félszeg fölfogás, mely a tisztesség igazi fogalmával nem igen egyezik meg.

Nálunk kényesek az emberek a becsületesség külső formáira s a tisztesség látszatára, amit a „lovagiaság” sallangjaival czifráznak föl. De a külső dekorációk alatt a lényeggel már kevesebbet törődnek.

Sokkal több nálunk a lovagias ember, mint a becsületes.

A becsület fogalmának egységesnek kell lenni minden körben s mindenféle emberrel szemben. Mert tulajdonképpen csak egyféle becsület lehetséges a világon. Nálunk azonban van többféle. Ami már önmagában azt jelenti, hogy akkor egyféle sincs.

Ha pedig a mai közéletünk tisztá aranyértékét a becsület választóvíze mellett akarjuk megbecsülni, arra a furcsa eredményre jutunk, hogy a világ egyetlen művelt államában sem találjuk meg a becsületes embereket a gazemberekkel való olyan teljes öszkeveredést, amilyentől a mi közéletünk minden foruma tarkálék.

A politikai közélet elerkölcstelenedésében pedig kitalálták a becsület fogalmának egy új distinkcióját: azt, hogy ugyanegy emberben kétféle becsületet különböztetnek meg, a politikai és az egyéni becsületet.

A közélet tisztasága érdekében tiltakozni kell ez ellen az erkölcstelen fölfogás ellen, mely a politikai és egyéni becsület szétválasztásával egyenesen azt az olvet statuálná, hogy a politikai közéletben tulajdonképpen nincsen is becsület. Hisz magát a parlamentet renditja s aljasítja az a fölfogás, hogy ami becsületesség egy korcsában, az tisztesség lehet az ország törvényhozó testületében.

Magában a polgári törvényekben, a büntetőcodexben nem lehet paragrafusokba szedni a becsületes egész fogalmát, fölsoarolni minden kritériumát és megtorolni minden megsértését. Szükséges ehhez a társadalmi fölfogás élesebb distinkciója, a társadalmi megítélés és elítélés külön büntetőcodexe.

Az egész művelt világ társadalmi rendje tulajdonképpen nem a büntető törvények tiltó és megtorló paragrafusain nyugszik, hanem a társadalmak erkölcai fölfogásán, a paragrafusokba nem szedhető be-

csület érzésén. Hisz az emberiség legnagyobb része nem azért nem lop, csal, sikkaszt és gyilkol, mert a büntető codex tiltja s a törvényszék becsukja; hanem azért, mert a társadalom elítéli, mert kilöki maguk közül a becsületes emberek. Nem a fenytő törvényszék itéletétől félnek az emberek, hanem a társadalom itélőszékétől. Ha ez nem volna, akkor az meg nem tudná akadályozni, hogy az egész emberiség gazzá legyen. Világos tehát, hogy az erkölcsi világrend érdekében nem szabad lázítani a társadalmi itélőszék fölfogásának szigorát a becsületesről.

Egyenlőséget kell szolgálatotni mindenki-nek. Azt a közönséges bűnöst, akit éhsége készítette a lopásra s aki ezért kiülte büntetését, a társadalom még ezután is holtá napjáiig igazságtalanul üldözi. A politikai bűnöst pedig, aki meglopja a nemzetet, aki elikkasztja az ország jogát s javát — azt méltóságos és excellenciás urnak tisztelje a társadalom?

A őt aki nyomorból eladja magát, elítéli igazságtalanul a társadalom. S a férfit, ki kényszerítő ok nélkül eladja magát, becsületesnek tartjuk? Igazságos ez?

Egyénként is itt az ideje, hogy közéletünket megtisztítsuk. Tele van az parazitákkal, kétes existenciákkal s kétségtelen gazemberekkel. Emberek existálnak, fényben élnek, tiszteletet élveznek s befolyást gyakorolnak, akikről senki sem tudja, de mindenki sejt, hogy honnan van a vagyonuk. S mert megvan a vagyon és a külső tisztesség, a valódi becsületes emberek olég gyengék arra, hogy érintkezzenek velük, megtiszteljék őket barátságukkal s elfogadják szolgálataikat. Tessék végignézni közéletünk pusztaságán: minden igazi országn után egész sereg alattomos hiéna és sakál kullog, hogy a hulladékból táplálkozzék. Ki kell irtani a politikai világból s a közélet minden teréről ezeket a hiénákat és sakalokat. Egyetlen pusztító szer ellenük a társadalmi bojkott.

A közveszedelmet növeli még egy szerencsétlen körülmény. Az, hogy Magyarországon a becsületes emberek mindig egymást marják. A becsületesek pedig mindig egymást támogatják...

1908. Holnapután éjjel szaporodik a nevezetes halottak száma. Az ó-estendő hal meg és minthogy egy kerek év alatt annyi minden nevezetes dolog történik, ami az emberiség ügyeit előbbre viszi, úgy gondoljuk, megérdemli ez a reménységben fogantott és emlékekben gazdag halott, hogy röviden elparontáljuk. De az az öröm, amit az ujesztendő friss reménységei támasztanak, könnyű szerrel csábít el minket a gyászról, ami ugys csak szimbolikus lehet. Ki látott már szomorú Szilveszter napját? Ha egyeket fogva is tart ezen a napon valami bu: a köztudatban mégis az van, hogy az év utolsó napját vigan kell tölteni. Örvendő, jöködvel, annyi lelkesedéssel, amennyivel csak lehet, illik átélpi az ujesztendőnek egy másodperczen muló határát. Mert amilyen az új év napja, olyan lesz az egész esztendő is, ezt tartja legalább a babona, ami benne van a legjobb nevelésű emberben is, hiába szeretik eltitkolni. Vajjon ez lesz-e az a vig esztendő, amiért a Hymusz költője imádkozott s amit mindnyájan Messiásként várunk? ... Ki tudja? — A kérdésre majd megjön a felelet s újabb háromszázhatvanöt nap elteltével valamennyien tudni fogjuk. Egyelőre csak reménykedünk és bizunk. Sokan, az igaz, hogy egyebet nem tesznek, csak biznak. De ezt azután cselekszik rendíthetetlenül vakhittel és fatalizmussal, mint egy keleti ember, aki egy fa alatt várja napestig a jó szerencsét. Bizony ebben az ujesztendőben az lenne minékünk a legnagyobb szerencsénk, ha minél inkább megkevesbednek a fatalizmusra hajló, tétlen természetű houpolgároknak a száma ebből az országban. Ha ezt már most tudnók: nagy okunk lenne jó előre is ujjongva éltetni az új esztendőt, a minék egyelőre nincsen más érdeme, minthogy teleshívhatjuk magunkat belőle reménységgel. Ez is csak valami. Hisz a reménytelenséggel kezdődik az egész élet haszontalansága. Bizunk és reméljük hát.

Alkapitány választás. Székelyudvarhely város rendőrségüél megüresedett alkapitányi állás választás utján való betöltése f. hó 30-án, héttől lesz. E rendkívüli tisztújító közgyűlésre *Gottárd János* polgármester a képviselőtestület tagjainak már meg is küldötte a meghívót, mely a választás kezdetét, 9 órára jelzi. Az alkapitányi állásra ötten adták be pályázatukat; mégpediglen: *Técsi Ferencz, Bodó Ferencz, Horváth Rezső, Boró János és Ferenczy Tivadar.*

A szent Antal-társaság folyó hó 27-én tartotta ezen évad második estélyét érdekes műsorral. *Baldy* Juliska gondos betanulással bájos közvetlenséggel szavalta a „Gmüdi zónés” című melodramát, *Gergely* Ilonka szép zongora játéka, *Szabó* Antal harmonium és *Décsy* Lajos hegedűkísérete mellett. *Szencmray* Károlyné szépen csengő hanggal rendkívüli finomsággal énekelte *Baku* Katalin precíz zongora kísérete mellett. Azután *Szabó* János hittanár lépett az emelvényre és ritka finoman nuancizozott szabad előadásban fejtette a kereszténység befolyását a kultúrára. Ezután *Fábián* Károly szavalata következett, ki mint a költemény szerzője és előadója érdemelte ki a közönség általános tetszését. *Décsy* Lajos káplán művészi színvonalon álló hegedűjátéka zárta be az estélyt. Az estély 134 kor. 34 fillért jövedelmezett a jótékony célra. (—)

Menhelybeli gyermekek kihelyezése. A kolozsvári gyermek-menhely igazgatósága Székelyudvarhelyen újabb gyermek csapatot hozoz el nevelés és gondozás végett. A kik czeu gyermekek közül megfelelő tartásdíj mellett vállalni akarnak. szándékukat január 5-ig *Gyerkés* Mihály telepüz. elnöknél kell bejelentésük.

Egy hid tragikomikus sorsa. Az ember igazán nem tudja, hogy nevéssen-e vagy bosszankodik, mikor a hidnak gonyolt néhány rozoga fadarabot látja, amely az Iskola-utcában a Varga patakon átjáról szolgál. Ez a szorencsétlen hid már évek óta végegyengülésben szenved; már jó idő óta teljesen használhatatlanná vált, elkövetkeztek utolsó porcei. Egyre csak foltozgatják, tákolgatták, javították, toldozgatták, úgy, hogy a szegény hid a végén már sok száz darab fából összerótt korhadt, imbolygó, gidres-gödörös, lyukas romhalmazzá lett. Az idén tavaszszal aztán egy hirtelen támadt nagy zápor a nyomoruságos bidnak megadta a végső csapást, amennyiben kirugta alola a két korhadt támasztó oszlopot s így a hid minden perczen leszakadással fenyegető függő hiddá lett. Most már a szekér-forgalmat meg kellett rajta szüntetni, annyira életveszélyessé lett a helyzet, mire aztán négy haszó fát szurtak a hidnak mindkét végébe. Így aztán fura helyzet állott be. Mert ha például egy Rózsa-utcai ember a Deák-téren egy szekér fát vett, azt nem hozathatta egészen rövid uton, az Iskola-utczán át, hanem fel kellett kórnálna a Bethlen-utca felé a Sz. Imre-utczán végig és csak úgy juthatott a fájával haza, ha ugyan a székegy atyafi meg nem gondolkozott és egy darabnyi ut után vissza nem fordult. Ezen furcsa helyzetből kifolyólag történik az is, hogy ha a kath. főesperes a kocsiját a plebánia elé akarja rendelni, a kocsiának előbb egy nyugodt kilométernyi utat kell megtennie, hogy odaérkezessen, holott az Iskola-utczán át csak néhány lépésnyi az egész ut. Jó sok idő múlva aztán a fentemlített esemény után egy pónuát vortok még a hid elé, melyen egy tábla fennen hirdotta, hogy a hidon kocsival járni életveszélyes. Hogy ez a tábla mire való volt, ezt senki sem tudja s feleslegességét legjobban bizonyítja az a körülmény, hogy egy sötét éjjelen valaki pónuást együtt olvitte. Maradt tehát ismét a négy fahasáb. Igen ám, csak hogy beállott a hideg, a fa árn megdrágult, fátot pedig kellett. Valami találékony ember aztán a faszerezészek azt a módját találta ki, hogy elhordogatta a hidról a fatönköket és mindazon részeket, amelyek könnyen mozdultak. Most tessék csak ám megüzeni azt a hidat. Soha sajnálatraméltóbb és egyuttal komikusabb dolgot még nem láttak. A karfából (ha ugyan annak lehet nevezni) csak egyes le nem törhető gerendák morodóznak az ég felé, a hidon magán pedig akkora üregek tátogatnak, hogy ha az ember kellőképpen nem elővigyázatos, könnyen eltörheti a lábát. Most, hogy már hiányzanak az utat eltorlasztó fák, könnyen megeshetik, hogy egy járattal és a helyzetet nem ismerő szekeres ráhajtat és akkor meg van a szorencsétlenség. Hát bizony ez tarthatatlan állapot s hogy mennyire az, az bizonyítja a legjobban, hogy annak újraépítését még a korá ősszel elhatározta a képviselőtestület, anyagi oldaláról pótköltségvetéssel intézkedett s noha már benne vagyunk a télben is, még sem történt az építkezés tekintetében semmi mozzanat. Annyi bizonyos, hogy egész városrészek meg kellett változtatnia és meg kellett bosszabánania a fuvarozási útját a rozoga, újra nem épített hid miatt. Hogy ez a dolog az érdekeltek között valóságos elkeseredést szült, azt bővebben fejtegetni teljesen fölösleges.

Köszönet nyilvánítás. A következő sorok közlésére kerettünk föl. *Nikes* János gróf főesperes és plebános újvi üdvözlötök megváltása képen 10

koruát, *Márkos* Endre és *Décsy* Lajos segédlelkész urnak 2—2 koruát juttattak a rórn, kath. főgimnázium igazgatóságához. A kegyes adományokért hálás köszönetet mond az intézet igazgatósága.

A háromszéki tisztújítás alkalmával alispánnak Dr. *Király* Aladár király-ügyészt választották meg. *Király* Aladár politikai tevékenységének és kiváló tudásának eme elismerését örömmel regisztráljuk.

A vadásztársaság választmánya folyó hó 19-én megtartott ülésében elhatározta, miszerint a társaság által bérelt területből a székelyletelfalvi batártól a kénosi tetőig az állami és törvényhatósági út baloldalán fekvő terület hajtó-kutyával való vadászatra az 1907—1908. évadban tilalom alá helyezi. Ezen tilalom alá helyezett területből azonban a helyes vadászterület ki van véve. — Itt említtük meg, hogy a társaság ma délelőtt 11 órakor a megyobáz kistermében rendkívüli közgyűlést tart.

Ujévi üdvözlötök megváltása. A helybeli rórn. kath. főgimnázium tanári ikara, nagyon helyesen elhatározta, hogy ezenül sem egyenként sem összesen újévkor senkinek sem gratulál, hanem helyett minden újévkor bizonyos összeget áldoz az intézet javára. Az első ilyen adományt újévkor teszi le az igazgató kezébe.

B. u. é. k. megváltás. A következő sorok közlésére kerettünk föl *Üzv. Doros* Györgyné 2 kor. küldött a ref. temetőkeri szegények javára, új évi üdvözlötök megváltása címeze. Fogadja a szegények hálás köszönetét. A ref. egyház tanácsa.

Kászonyjakabfalvi fürdőn nagy ujtások történtek, miről az örökösök mai hirdetésben értesítik a közönséget. Örömmel hívjuk fel a közönség figyelmét e hirdetésre.

Villamos szerelvények raktára. Rösler és Gábor vaskereskedő cég, mint hirdetésünk is jelenti, kereskedésükben a villamos világítás összes felszerelvényeiből nagy raktárt rendeztek be. Raktárukon a legogyszerűbbtől a legdiszesebb lámpák, lusterek meglepő olcsó áron beszerezhetők. A cég tudatja a n. é. közönséggel, hogy minden általa szállított és helyesen felszerelt tárgyért jótállást vállal.

Harmincz év. A Pesti Hírlap az új évvel harminczadik évfolyamába lép. Három évtized alatt Magyarország legkedveltebb, legoltrjedtebb lapja lett. Az olvasóközönség szeretetére mindenképpen igyekszik is rászolgálni. Politikai irányát illetőleg minden parttal szemben független, szókimondó; társadalmi kérdésekben szabadelmű, demokratikus; szavát lelkesedéssel emeli mindig a közönség érdekében, mert minden sorával a közjót igyekszik előmozdítani. Jelen publicisták és politikusok irják vezércikkait; elsőrangú kedvelt írók a tárczáit, humoros cikkeit; kiváló újságírók szerkesztik a rendes rovatait. Kimerítőbb orazgyűlést tudósítást egy lap sem közöl; színházi és hír-rovata a legzadagabb; a közönségtől oly igen kedvelt szerkesztői üzenetei pedig minden nap anoyi van benne, amennyi más lapnál egész héten sem gyűl össze. Ez a mindennapi szívélyes érintkezés az olvasó közönséggel és az apróhirdetések rengeteg felszaporodása kétségvonhatatlan bizonyítékai, hogy a Pesti Hírlap ma az ország legoltrjedtebb, legolvasottabb lapja, mely azokkivül a legzadagabb tartalmu is. Jó szívvel ajánljuk azért t. olvasónak figyelmebe a Pesti Hírlapot, melynek előfizetési ára negyedévre 7 korona, a Divat-Szalón című díszes kiállítású divattalpalpal együtt 9 korona. A kiad. hivatal címze, hova a wogrendelést külföldi kelli: Budapest, V., Váci-körút 78.

A „Divat Szalón”-t Magyarország egyetlen komoly és hasznos irányú női lapját ajánljuk olvasónk figyelmébe. A mai anyos gazdasági viszonyok között, mikor feltétlenül megköveteljük a család minden asszonyától, hogy a dolgozó férfi mellett állva, a maga házkörében szorgalmasan, ügyességgel megtakarítsa a nehezen szerzett éltéréket, teljes meggyugvással veblyük be otthonukba a Divat Szalont, melynek minden értékébe oda irányul, hogy a leghasznosabb formák között fejezje be a leánynevelést és álljon szembe a feleségek és anyák mellett. Tanít szabasi varrni s ezáltal hatalmas légyvert ad a nő kezébe a divat ellet, melyet mellőzni, megtagadni ugy sem lehet, hanem vele kiegyezni asszonyi kötelesség. Kérvet öbrazst, eszközeiket nyújt arra, hogy fiatal anyák a gyermekeikkel foglalkozzanak: készítek a ruhácskáikat, játékszerüket, kézbe adhasaik az olvasmányokat és rendezésesek a játékaikat. Ugyan így foglalkozik a bazarartaras vezetésenek kérdéseivel, az otthon csinosításával s főképen azokkal az otthon végezhető házias munkákkal melyeknek eredménye tekiütéyes megtakarítás szorakoztatás céljából pedig egy, a divattal fogalmát tekiütélesen foglalmú szepirodalmi részt is ad, melynek válogatott közleményeit kiváló írók szolgáltatják. Szerkesztői postáját pedig, e női lapnál oly fontos, szinte életkérdéses beuó összeköttetés, gondviseléseszeru vezetése feljelt rovatát, maga a szerkesztő: Szabóné Nagai Janka intézi el, a kibez igazi gyermeki szeretettel járulnak hozzá évek óta híjban, gondban, tanácsatlanságban szenvedő hívei, hogy azokat lojtotu vigasztalja, hatorítsa, felvilágosítsa, s asszonyi kötelességeiben megnegetősitse. Nemes, értekes háziúrat a Divat Szalón, melynek kiállítás is pazar pompával bizonyítja be, hogy az előkelő magyar úri hölgyek kezébe való. Előfizetési ára: egész évre 12 K., mellékletekkel, drabáival, zeneművekkel szines nyomásu képkekkel egyben. Muttatványzást ingyen és bérmentve küld a Divat Szalón kiadóhivatala Budapest, IV., Eszkó ut 5. sz.

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája.

TÁVIRATOK.

Budapest, december 28.
(Érk. d. u. 6 ó.)

Förendek ülése.

Förendiház Desseffy Aurel elnöklésével ma ülésezett, melyen a kvota javaslatot tárgyalták. Laszkary Gyula szerint kvotát inkább leszállítani, mint fölemelni kellett volna. Indítványozza, hogy küldjék javaslatot vissza a képviselőháznak és bizzák a kvota megállapítását a királyra.

Báró Prónay Dezső szerint jelen kormány átmeneti, tehát nem kellett volna a kvotát fölemelni; nem fogadja el.

Zichy Nándor javaslatot elfogadja.

Ezután Wekerle reflektált a felszólásokra, kijelentve: igaz, hogy a gazdasági viszonyaink nem indokolják kvota emelést, de tekintetbe kellett venni, hogy fogyasztási adók terén Magyarország szabad kezet kapott. Ezenül ezen adók előnyeit Magyarország fogja élvezni. Megemlíti, hogy ha a kiegyezést nem kötöttük volna meg, külföldi kivitelünk lett volna veszélyeztetve. Belpolitikai viszonyok is arra készítették a kormányt, hogy Ausztriával meg egyezzenek. Itt az általános választó jog, melyet meg kell valósítani, mert a kor követelménye.

Ajánlja a javaslat elfogadását.

Förendiház ezután egy általánosságban, mint részleteiben a kvotajavaslatot elfogadta, több más kisebb javaslattal együtt, mire ülés véget ért.

Országgyűlés.

A képviselőház Rakovszky elnöklésével rövid formális ülést tartott, melyen felolvasták a förendiház üzenetét, mely után Wekerle beterjesztette 1906. évi zárszámadását és kormány működéséről jelentést, mire ülés véget ért.

Birtok felosztás

A kath. egyház tulajdonát képező és a külső Kossuth-utca, Budvárut és Sósfürdő-ut közl levő 4 holdas birtok 2—300 öles parcellákban eladódik. — Ár négyszög-ölenként 6—12 korona

Erdeklődők a felosztási tervet és feltételeket Dr. Valentisk Ferenc ügyvéd irodájában megtekinthetik. A nyilvános magán árverés útján való eladás vasárnap, december 29-én délután 2 órakor a helyszínen történik.

Plebánia hivatal.

Egy jó családból való

fin tanoncának fővételik Hánu József fűszer-, csemege-, festék- és fonal-üzletében Székelyudvarhely.

Képes és mesés könyvek örösi választékban.
Gyermekjátékok nagy raktára.

Tisztelettel hozom tudomására a n. é. közönségnek hogy

KARACSONYI és UJÉVI

BAZÁROMAT

f. évben Florián Bogdán ur Kossuth-utczai üzletében (saját üzletemmel szemben nyitottam meg. — Tekintettel a legszebb választéku ratáromra és a legelső helyeken történt bevásárlásaimra, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a n. é. közönség igényeit minden tekintetben kielégíthetem, miért is szives jóindulatukat köve, maradtam teljes tisztelettel

DRAGOMAN S. J.

117. DRAGONÁN DOMOKOS.

Felnttek részére legszebb és újabb tárgyak.
— Ezüst és fémárúkbán nagy raktár. —

A kászoni borviz!

A nagyérdemű fogyasztó közönség régi óhajtatásának véltünk eleget tenni azzal, hogy a Kászoniakabfalvi főkúti régi Balási Lajos-féle borviz kezelését legújabb és a higiénának minden tekintetben megfelelő alapra helyezzük, mit a nagyérdemű fogyasztó közönségnek ezúton tudomására hozunk.

Egyszerűsített tudatjuk azt is, hogy 1908. jan. 1-től fogva azon tetemes költség és az általános drágulás folytán, melyet szintén a borviz — teljes bakteriummentes, kristálytisztaságú — kezelése okoz, kénytelenek voltunk a borviz árát a forrásnál 2 fillérrel emelni.

Ezt azon meggyőződéssel tesszük, hogy sokkal nagyobb élvezetet fog nyújtani, az egészségre pedig feltétlenül kedvezőbb hatással lesz egy teljes kristálytisztaságú, salak és bakteriummentes ásványvíz használata, mint az eddigi főkúti B. L. védjegyű borviz, melynél az ásványok vegyi felbomlása folytán lerakódás képződött.

Mindenkit örömmel üdvözlünk a ki megakarná tekinteni a teljesen gépekkel üzembe hozott és fenntartott — Magyarországon eddig még sehol senki által nem alkalmazott — borviz kezelést, melyet a külföldön, főként Franciaországban szerzett tapasztalatok alapján rendeztünk be.

Minden egyes üveg ledrotozva, ónozva, címkevel ellátva — az eddigi B. L. védjeggyel. **Salutaris** néven, mely minden dugó oldalán olvasható — tökéletes kristálytisztaságban kerül forgalomba.

Ára a forrásnál 1 literes üveg becserélése 6 fill., üvegestül pedig 24 fillér.

Megrendelést elfogad a forrás kezelőse: **Kászoniakabfalva** fürdőn, u. p. **Kászoni** tisz. Csikmege.

A kászoni borviz!

Készítik: **MAGGI GYULA és TÁRSA.**
Iroda: WIEN IV./I. Gyár: BREGENZ.

Műmalom

Mi időn tudomásra hoztam a nagyérdemű közönségnek, hogy telepemen, az állomás szomszédságában egy **műmalmot** hoztam; jelen esetben arról kívánom értesítenem a t. fogyasztó közönséget, miután malomom igen kicsinek bizonyult, mivel annyi örölm voltam, hogy nem bírtam azonnal kielégíteni, sokan kénytelenek voltak várni: ezen a bajon segítettem azáltal, hogy műmalomat tetemesen megnagyobbítva, 2 pár kövel és 2 penggrel stb. még felszerelve, azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy bármilyen nagy számban jóvó **örölmöt azonnal kitudom elégíteni.** Varni senkinek sem kell, pár perc alatt a hozott gabonát megörölm. Kukoricza és vegyes örölmre külön osztályt rendeztem be.

Képes vagyok ezután műmalommal a legszebb és legönömlebb liszteteket, azáltal darákat stb. készíteni. Ki állom a veranym az ország bármelyik műmalomával szemben. Így oda jutott vidékünk, hogy nem szükséges messzi vidékről behozott liszteteket vásárolja, mivel az itt termelt székelyi búzát dolgozzuk fel.

A közönség kényelmére, malom céljára fogatokat is tartok, hogy a búzát hazitól elszállítással a kéz liszteteket vissza-küldhessem.

Kocsimat a vidékre

is kiküldöm, ha több zsek gabonát megörölmtesérei van szó, mit kérek (kiküldés előtt lemazsolni) Liszt megrendéseket vagy örölmre való gabonáért kocsimat telephozni vagy levelező-lapon történő megrendelésre is küldöm.

Felvezek **molnár-inasoknak**, kiket a székelyi fúkat legjobban képzettebb molnárokkal képezik ki műmalomomban. Két molnár legényt is keresek, kik a vidéken oszterzedik a gabonát.

Végül megemlítem, hogy műmalomomat megnyéknben (Párydon) született Kendőfi Antal malom-építő mérnök rendezte be, kinek irodája Budapest, VI., Andrássy-ut 58. sz. a. van.

Fábián József.

1130. á—907. számhoz.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A székelyudvarhelyi kir. államépítészeti hivatal területén levő héjasfalva—csikgyimesi állami közút 0—72263 km. szakaszán az 1908., 1909. és 1910. években eszközölködő kavicsszállítás biztosítása céljából 1908. évi január hó 28-án az államépítészeti hivatal helyiségében zárt írásbeli ajánlatok útján nyilvános versenyárgyalás fog tartatni.

Felhívotnak ennelfogva vállalkozni kívánóok, hogy ajánlataikat a székelyudvarhelyi m. kir. államépítészeti hivatalhoz címelve, legkésőbb a kitűzött tárgyalási napon délelőtt 10 óráig nyújtsák be. A később érkezett ajánlatok, valamint bármikor beérkezett táviratok és utóajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

Az ajánlat öt pecséttel zárt borítékban nyújtandó be és a címzés felett világosan kiírandó és államépítészeti hivatal és azon állami közút neve és az utszakasz, amelyre az ajánlat vonatkozik.

Az ajánlat az államépítészeti hivatalban átvehető ajánlati és felosztási kimutatási minta szerint teendő meg.

Az árnak a kereskedelemügyi miniszter által elfogadott és az államépítészeti hivatalnál kitett mintával azonos, vagy bár attól eltérő, de legalább is olyan jó minőségű anyagra kell vonatkoznia.

Azon esetben, ha ajánlattevő a kereskedelmi miniszter által elfogadott s az államépítészeti hivatalnál kitett kömintától eltérő köanyagot kívánva szállítani, ennek saját pecsétjével ellátott két mintáját ajánlatához mellékelni és egyúttal a felosztási kimutatás 6. rovatában a termelési helyet is megjelölni tartozik.

Az ajánlatok a fent megjelölt napon és helyen d. e. 10 óra után fognak felbontatni és bizottságilag elbíráltatni.

Az ajánlatok felbontásánál ajánlattevők, vagy igazolt képviselőik jelen lehetnek.

A benyújtott ajánlatok vissza nem vehetők és mindegyik ajánlattevő ajánlatának beadásától számított nyolcz hétig kötelezettségben marad.

Az állami közutak csupán egyes részeire tett ajánlatok esetleg szintén figyelembe vételnek, ha kereskedelemügyi miniszter ír azokat elfogadni hajlandó.

Ugy az ajánlat, mint a hozzá mellékelt felosztási kimutatás szabályszerű bélyeggel látandó el és mindkettő az ajánlattevő által aláírandó.

A bántartásnak az állampénztárba vagy adóhivatalba történt befizetését igazoló nyugta az ajánlatához csatolandó.

A bántartásnak a tárgyalásnál alapul szolgáló felosztási kimutatásban kitett mennyiség után az ajánlott árak összegének 5%-át kell kifizetni.

Készpénz vagy értékpapír az ajánlatához nem mellékelhető.

Azoknak az ajánlattevőknek bántartás, akiknek az ajánlata el nem fogadtatott, az árlejtés eredménye felett történt határozathozatal után fog kiadatni, illetve a kiadás iránt az intézkedés megtétni.

A tett ajánlat vállalkozót azonnal, a kincstárt azonban csak azon naptól fogva kötelezi, melyen azt a kereskedelemügyi miniszter elfogadja.

A szállítási szerződés és részletes feltételek, az ajánlati minta s ennek mellékletét képező felosztási kimutatás és köminták a székelyudvarhelyi kir. államépítészeti hivatalnál a szokott hivatalos órákban átvehetőek, illetve megtekinthetők.

A kő vagy kavics termeléséhez vagy szállításához netalán használandó gépek, vagy az eszközök, amennyiben ilyenek elfogadható árban a szent korona országai területén beszerezhetők, teljesen a magyar szent korona országainak termelése és ipara révén szerzandók be és a munkálat teljesítésé-éül hazai, első sorban magyar honos tisztviselők, iparosok, alvállalkozók, munkavezetők és munkások alkalmazandók.

Ezen határozomány betartása alól az 1907. III. t.-cz. 13. § a alapján csak a m. kir. kereskedelemügyi miniszter által felmentvényt.

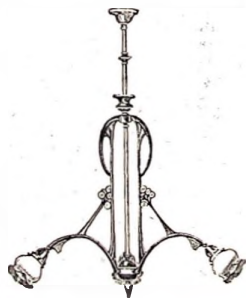
Ezen kikötés be nem tartása, vagy kijátszása, felfogositja az alulirt hivatalt, hogy tetszése szerint a kötendő szerződést felbontsa és a szállítást vállalkozó kárára és terhére más által fogatossitálja vagy a munkát vállalkozóval folytathassa és 20% kötbért szabjon ki, mely az ipari és kereskedelmi alap javára esik, ezenfelül pedig 1907. III. t.-cz. 15. §-a értelmében a kizárási jog fog érvényesítettetni.

Végül a hivatal fentartja a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az árakra való tekintet nélkül szabadon válassza szon.

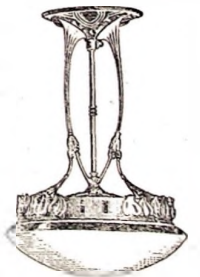
Kelt Székelyudvarhely, 1907. évi decz hó 21. A m. kir. államépítészeti hivatal főnöke:

Szobotka Rezső,
kir. főmérnök.

Villamos világítási szerelvények raktára

Van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására adni, hogy a helybeli piacon, üzletünkben a mai kor igényeinek teljesen megfelelő villamos világításhoz szükséges szerelvényekből állandó raktárt állítunk fel, mely célból az előnyösen ismert Dilmár R. budapesti céggel lépünk összeköttetésbe. Emleltett cég, mely elsőrangú e téren

Villamos világításhoz szükségeltető égőtestek, luszterek stb.

legjobb és legszebb kivitelben, gyári árak mellett bocsátott rendelkezésünkre

és 2—3 hét múlva egy oly dusan felszerelt raktárt leszünk képesek a nagyérdemű közönségnek bemutatni, mely a legkényesebb igényeknek is megfelelni képes leend.

Állandó raktárt fogunk tartani mindenféle kellékekből, hogy egyáltalán üzemzavarok teljesen elkerülhetők lesznek. A n. é. közönséget saját érdekében tisztelettel kérjük

ráktárunk felállítását bevétni, mivel ezáltal tetemes pénzmegtakarítást és tetszés szerinti választása által csinos és megbízható berendezést fog jutányosan kapni.

Mi időn új vállalatunkat szives pártfogásába ajánljuk, vagyunk

kiváló tisztelettel

RÖSLER és GÁBOR.